

Stichting Mooi Baarn en beoogde verkoop van de Wintertuin

Het doel van de Stichting Mooi Baarn is onder meer het beschermen van het cultureel erfgoed van de gemeente Baarn. De Wintertuin is een rijksmonument en wordt beschouwd als cultureel erfgoed.

De Wintertuin is een onlosmakelijk onderdeel van het Cantonspark en is gebouwd in 1914-1915 in opdracht van August Janssen, directeur van Indische Cultuurondernemingen. Het is een unieke publieke Wintertuin in Nederland. De Wintertuin is een voormalige tropische kas, die aanvankelijk gebouwd is als orangerie waar palmen, bananenplanten en andere exoten groeiden.

Na het overlijden van August Jansen in 1918 werd het park met de kassen geschonken aan de Staat der Nederlanden. De Rijksuniversiteit Utrecht exploiteerde tot 1987 het complex, de Wintertuin en park.

In 1987 werd het park, inclusief de Wintertuin, overgedragen aan de gemeente Baarn, "onder voorwaarde dat de gemeente de bijzondere meerwaarde van het park zou beschermen en uitbouwen": zie Bestemmingsplan Eemdal 2013. Het park werd openbaar, maar met beperkingen die te maken hadden met deze opzet. In het bestemmingsplan Eemdal 2013 staat tevens: "Het Cantonspark (de Wintertuin) maakt deel uit van de cultuurhistorische hoofdstructuur. Plannen binnen deze structuur moeten regels bieden ter bescherming van de cultuurhistorische waarden. Zowel het park zelf als het monumentale pand hebben een specifieke regeling gekregen. Voor het park geldt een omgevingsvergunningplicht voor diverse werken en werkzaamheden. Hierdoor worden de huidige waarden in stand gehouden. Het monumentale pand wordt daarnaast ook beschermd door de Monumentenwet."

Na overdracht aan de gemeente wordt de Wintertuin gedurende een aantal jaren als galerie gebruikt.

Begin 2017 werd het Baarnse Experience Design Bureau "Living Story" de nieuwe exploitant van de kas. Er kwam een theetuin met terras en twee escaperooms. In 2022 werd duidelijk dat de kosten van onderhoud, vanwege de hoge energieprijzen, niet meer zijn op te brengen en de huurovereenkomst werd door de huurder opgezegd.

Uit gemeentelijke stukken blijkt dat op 25 januari 2023 een motie is aangenomen. Hierin staat onder meer dat de gemeente vindt dat "het behoud van dit Baarns Cultureel erfgoed ons allen aan het hart ligt (..) om per direct actie te ondernemen om het behoud van de Wintertuin te waarborgen" en dat er gezocht moet worden naar mogelijkheden. Verkoop wordt hier niet genoemd.

Op 23 mei 2023 blijkt dat het College de adviezen wil overnemen van het ingeroepen adviesbureau de Galan Groep. Een nog op te richten stichting wordt verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het gebouw en verhuur van de ruimte aan verschillende partijen. Diverse betrokken Baarnse burgers hebben zich aangemeld om zitting te nemen in deze stichting.

Op 29 november 2023 wordt een motie door de gemeenteraad ingediend om de oprichting van de stichting Wintertuin te stoppen en te kijken naar een optie van verkoop. Dus tegen het advies van de Galan Groep en tegen de wens van Burgemeester & Wethouders. En passant wordt ook de wens van de burgers die zich hadden aangemeld voor de stichting, genegeerd. Is dit hoe de gemeente Baarn draagvlak onder en participatie door de burgers voor zich ziet?

De Stichting Mooi Baarn verbaast zich over de gang van zaken alsmede over de wijze van omgang en beheer van uniek gemeentelijk cultureel erfgoed door de Baarnse gemeenteraad.

De Stichting Mooi Baarn is van mening dat, hoezeer ook een financieel aanbod uit het bedrijfsleven aantrekkelijk moge zijn voor de gemeente Baarn – hierdoor wordt immers het risico van eventuele verliezen op een derde private partij afgewenteld – de gemeente Baarn gehouden geacht moet worden de waarde van de Wintertuin voor de gemeenschap te laten prevaleren boven geldelijk gewin.

Ook – niet in de laatste plaats – roepen wij de verkoop in 2017 van Paleis Soestdijk met bijbehorende gronden in herinnering, eveneens een rijksmonument, en alle juridische procedures die hierna werden en nog steeds worden gevoerd. Wij achten het zeer onverstandig om deze risico's te nemen.

Stichting Mooi Baarn roept de gemeente Baarn dan ook ten sterkste op om terug te keren van dit ingeslagen onzalige pad en om verder te gaan met de oprichting van de stichting Wintertuin.

Hiermee doet de gemeente recht aan respect voor ons cultureel erfgoed en recht aan het draagvlak onder haar burgers.

Er zullen zeker meer mogelijkheden zijn om de exploitatie van het Cantonspark financieel acceptabel te maken. Wellicht bestaat de mogelijkheid om samen met Monumentenzorg en/of het energieplatform een slim plan vorm te geven.

Stichting Mooi Baarn, 1 januari 2024